

שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א יום ב', כ"ח סיון ה'תנש"א

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

דבר מלכות

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א יום ב', כ"ח סיון ה'תנש"א

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
ה' תהא שנת פדות
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

דער איד מיט זיין יחידה שבנפש, וואָס פֿאַרבינדט אים מיט יחידה הכללית, משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, און אידן גייען צוזאָ-מען מיט דער תורה, מיט „תורה חדשה“ פון משיח צדקנו¹¹⁶, און דער המשך — דורך דעם אויבערשטן, „תורה חדשה מאתי תצא“, ועוד ועיקר — תיכף ומיד ממש.

[אח"כ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת מהנוכחים שיחיו קובץ „כ"ח סיון — יובל שנים“, ובצירוף אליו שטר של דולר, לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

און עס ווערט „יחידה ליחדך“ — די התאחדות פון כל הענינים ביחד אין אַן איין און איינציקער נקודה, וועלכע שטייט בגלוי אין דעם זמן ומקום פון גאולה האמיתית והשלימה, אָנהויבנדיק דוקא פון דעם דאָזיקן מקום און דעם איצטיקן זמן,

ביז אַז עס ווערט נתגלה די תכלית השלימות ותכלית האמיתית פון כל הענינים בכל העולם כולו — אַז עס ווערט אַ דירה לו יתברך בתחתונים,

און מ'האָט בשלימות דעם בית משולש, בית המקדש השלישי, „מקדש אד' כוננו יריך“,

צוזאַמען מיט דעם פֿאַרבונד פון יע-

116 ראה שיחת יום ב' דחג השבועות בענין „תורה חדשה מאתי תצא“ — לעיל [סה"ש תנש"א ח"ב] ע' 566 ואילך.

(נסמן בלקו"ש חכ"ט ע' 360 הערה 27). וראה שערי תשובה שבהערה 58. ועוד.

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה אכ"ר

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

* * *

לע"נ

הרה"ח הרה"ת ר' משה נחום בן
הרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה
קדנר

גלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

שולש" באופן שני – גליא בסתים, וסתים בגליא וכו' – אזוי אז מ'האָט די אמת'ע התאחדות פון אַלע דריי, אזוי אז מ'האָט אַלע ענינים פון גליא, אַלע ענינים פון סתים, און אַלע ענינים פון סתים ווי זיי שטייען בגלוי (שלש פעמים שלש פעמים שלש), – אַלס אַן איין און איינציקע מציאות פון „יחידה ליחדך“¹¹³.

און דער כח אויף דעם קומט פון כ"ח סיון, ווען מ'האָט די שלימות פון שלש פעמים שלש פעמים שלש (די אַלע דריי אופנים אין דער התאחדות פון „תלת קשרין“), דער טאָג וואָס איז פאַרבונדן מיט דעם שלימות גילוי הכח פון (מתן) תורה, און אויך פון פנימיות התורה, וב- אופן אז אויך די סודות התורה שטייען בגלוי (ביז אין חוצה פון חצי כדור התחתון) – דורך וועלכער עס ווערט די שלימות ההתאחדות פון אידן מיטן אויבערשטן (יחוד שימשא וסיהרא), סיי בבחי' גליא און סיי בבחי' סתים.

און דורך דעם – ווערט נמשך די אחדות אויך אין עולם, סיי אין גליא שבעולם און סיי אין סתים שבעולם, און סיי אז דער סתים שבעולם – ביז כח העצמות שבו – שטייט בגלוי.

יד. ועוד ועיקר, אז דורך דעם גילוי פון יחידה שבנפש שבכל אחד ואחת מישראל – וואָס דאָס איז דער (חלק ה) משיח אין יעדער איד¹¹⁴, ובפרט אין כללות עם ישראל ווען מ'קלייבט זיך צוזאַמען (כמה פעמים עשרה) אין אַ בית משולש (תורה תפלה ומעשים טובים) – זאָל זיין דער גילוי פון יחידה הכללית, משיח צדקנו¹¹⁵,

והתאחדות פון אידן מיטן אויבערשטן, כמאמר הידוע¹⁰⁷ „תלת קשרין“¹⁰⁸ אינון מתקשראן דא בדא, קוב"ה אורייתא וישראל, וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא כו", און דורך דער התקשרות פון ישראל ואורייתא ווערן ישראל פאַר-בונדן מיט קוב"ה, ביז אז ישראל וקוב"ה כולא חד (נאָך העכער ווי די התקשרות ע"י אורייתא, וואָס דערפאַר זיינען דאָ „תלת קשרין“¹⁰⁹).

און אין דער התקשרות גופא זיינען פאַראַן צוויי אופנים וסדרים, כידוע¹¹⁰: (א) גליא דישראל פאַרבינדט זיך מיט גליא דתורה און מיט גליא דקוב"ה, און סתים דישראל פאַרבינדט זיך מיט סתים דתורה און סתים דקוב"ה¹¹¹, (ב) גליא דישראל פאַרבינדט זיך מיט סתים דישראל, און סתים דישראל מיט גליא דתורה, און גליא דתורה מיט סתים דתורה, און סתים דתורה מיט גליא דקוב"ה און גליא דקוב"ה מיט סתים דקוב"ה.

ואלו ואלו דברי אלקים חיים¹¹² – מ'האָט ביידע אופנים וענינים צוזאַמען אין אַ לעבעדיקן (אלקים חיים) אופן באופן של קיום נצחי – סיי דער „חוט המשולש“ (תלת קשרין) פון גליא (גליא דישראל, גליא דתורה און גליא דקוב"ה), סיי דער „חוט המשולש“ פון סתים (סתים דישראל, סתים דתורה און סתים דקוב"ה), און סיי דער „חוט המ-“

107 זח"ג עג, א.

108 כן הובא בכ"מ בחסידות. וראה סה"מ תרנ"ז ס"ע כח-ט. ה'ש"ת ע' 61 בהערה.

109 ראה סה"מ תרנ"ז שם (ע' כח ואילך). ועוד.

110 ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תקלה.

111 ראה לקו"ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א.

112 עירובין יב, א.

113 נוסח הושענות (יום ג').

114 ראה מאור עינים ר"פ פינחס.

115 רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד

**שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א יום ב', כ"ח סיון ה'תשנ"א
(לאנ"ש שיחיו שברכו אותו)**

— יובל שנים להצלת כ"ק אדמו"ר שליט"א

והרבנית הצדקנית נ"ע — יבחל"ח — מעמק הבכא האירופאי

וביאתם צלחה לארצות הברית, ביום ב', כ"ח סיון ה'תשנ"א —

— אחרי תפלת מנחה, ו(המשכה) אחרי תפלת ערבית —

פארבונדן במיוחד מיט „ירחא תליתאי“, כדלקמן, ד.ה. אז דער יום זכאי פון כ"ח בסיון באווייזט אויף דעם כח פון מתן תורה.

ווי ס'איז אויך מרומז אין דעם מספר היום — כ"ח: אמת'ער כח (ע"פ תורה) איז פארבונדן מיט דעם מספר שלשה, „ב-תלת זימני הוה חזקה“⁵, וכמ"ש „והחוט המשולש לא במהרה ינתק“ — שלשה באווייזט אויף א כח קיים ונצחי, דעם כח פון א דבר של קיימא. תכלית השלי-מות פון כח (חזקה פון שלשה) גופא איז — שלש פעמים שלש פעמים שלש = כ"ז (אותיות ז"ך), וועלכער מ'האָט בשלימות ביום הכ"ח, וואָס קומט תיכף נאָך דער שלימות פון כ"ז (ג' פעמים ג' פעמים ג').

ב. ויש לומר אז דאָס איז איינער פון די טעמים פאָרוואָס מתן תורה איז גע-ווען בחודש השלישי און איז פארבונדן מיט דעם מספר שלשה — כמאחז"ל „ברוך רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי“ [און רב נסים גאון] רעכנט אויס נאָך ענינים של שלשה בקשר מיט מתן תורה] — ווייל דורך מתן

א. דער ענין מיוחד אין א יום זכאי — וואָס דער גאַנצער טאָג ווערט אָזוי אָנגערופן („יום זכאי“²) צוליב א גוטע זאָך וואָס האָט פאַסירט אין דעם טאָג (אפילו ווען דער דבר זכאי האָט פאַסירט נאָר אין א זמן מסויים פון דעם טאָג, בתחלה, באמצע אָדער בסוף היום) — איז מרומז אין דעם נאָמען און צאָל פון דעם יום בחודש³.

ובנדוד — כ"ח סיון: כ"ח — אותיות כח-4 — בחודש באַדייט דער כח פון דעם גאַנצן חודש. און כ"ח סיון באַדייט דער כח פון גאַנץ חודש השלישי, וועלכער איז אויסגעטיילט דערמיט וואָס ער איז דער חודש פון מתן תורה (וואָס איז

1) ובהמשך לזה — בירך א' מאנ"ש שי' את כ"ק אדמו"ר שליט"א בברכת כהנים (מ"וידבר גו"י עד „ושמו גו' ואני אברכם“). המו"ל.

2) בלשון חז"ל (תענית כט, א) „מגלגלין זכות ליום זכאי“.

3) שהרי בהשגחה פרטית אירע הדבר זכאי ביום זה בחודש, ובמילא יש לזה שייכות עם היום שבו אירע.

4) ראה גם שיחת ש"פ שלח, כ"ח סיון תשמ"ט (קובץ כ"ח סיון — יובל שנים' ע' 43 — קה"ת ה'תשנ"א). סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 535 ואילך.

* כן יש נוהגין לברך בפרשת ברכת כהנים כולה (נשא ו, כב ואילך) מתחלתה ועד סופה (כמו שאומרים כל יום בברכות השחר), ולא רק בנוסח הברכה (כפי שמברכים הכהנים ביו"ט וכיו"ב) מ„ברכה“ עד „וישמך לך שלום“.

ווערן געבאָרן „תולדות“ — „תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים“¹⁰⁵,

ביז אָזוינע מעשים טובים (וואָס זיינען ניט קיין באַזונדער זאָך פון „והיו לבשר אחד“, נאָר מעשים טובים) דורך וועלכע א איד (בגופו ונשמתו) ווערט א „שותף להקב"ה“ (באופן של התאחדות) אין אַלע דעם אויבערשטן'ס ענינים, כולל ועיקר — אין ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה, וואָס כדי דער אויבערשטער זאָל דאָס דורכפירן בשלימות דאָרף ער (כביכול) האָבן די השתתפות פון יעדער איד, און דוקא אַלס נשמה בגוף, אַז דורך „מעשינו ועבודתינו“ קומט די גאולה, און מ'דאָרף כביכול אָנקומען אַז דער איד זאָל מסכים זיין, און נאָכמער — ער זאָל וועלן און מכריז זיין, אַז ניט נאָר וואָס „הגיע זמן גאולתכם“¹⁰⁶, נאָר ס'איז שוין דאָ די גאולה בפשטות, כמדובר לעיל (סו"ס ח) אַז גאולה איז מלשון גילוי — דער גילוי פון אלופו של עולם אין „גולה“ (וואָס ווערט דורך דער עבודה פון א אידן אין גלות).

יג. און דער כח אויף דערגרייכן די התאחדות בערב ראש חודש [הן מלמטה למעלה, די התאחדות פון אידן מיטן אויבערשטן, ווי אידן דאָרפן אָנקומען צו דעם אויבערשטן, און הן מלמעלה למטה — דער אויבערשטער מיט אידן, ווי דער אויבערשטער דאָרף כביכול אָנקומען צו אידן] — קומט פון דעם יום שלפניו, כ"ח בחודש, וועלכער איז פארבונדן מיט דעם כח פון (מתן) תורה (ענינו פון חודש השלישי), ובפרט פון גילוי פנימיות התורה למטה (כנ"ל בארוכה):

דורך תורה ווערט די התקשרות

105) פרש"י ר"פ נח.

106) ראה לעיל סו"ס.

הכתוב⁹⁸: דורך דעם „יפקד מושבך“ (העלם הלבנה) בערב ראש חודש („מחר חודש“), ווערט דער „ונפקדת“ (מולד הלבנה בראש חודש), דער יחוד שימשא וסיהראי⁹⁹.

ובעבודת השם פון אידן — וועלכע זיינען דומין ומונין ללבנה¹⁰⁰: בערב ראש חודש איז די שלימות העבודה פון א אידן, ווען ער שטייט בתכלית הביטול (בדומה צו דער לבנה וואָס איז דעמולט בהעלם), און דאָס ברענגט גלייך די עלי' פון דער נשמה („ונפקדת“) — דער יחוד וזיווג פון כנסת ישראל (מלכות, סיהרא) און דעם אויבערשטן (ז"א, שמש), און אָזוי אויך דעם יחוד פון יעדער איד אַלס יחיד („ואתם תלוקטו לאחד אחד“¹⁰¹) מיט עצמות ומהות — אָזוי אַז זיי ווערן איין מציאות ממש, באחדות אמיתית — „והיו לבשר אחד“¹⁰², ביז אין אַן אופן פון יחיד¹⁰³, ביז — נאָך העכער פאַר יחיד.

וואָס דעמולט איז דאָך זיכער ניט שייך קיין ענין פון הפסק ח"ו¹⁰⁴, וואָרום אדרבא: ס'איז דאָ דוקא נאָר אַן ענין פון התאחדות, און התאחדות בתכלית ה-שלימות.

ונוסף אויף דעם ענין ההתאחדות (צווישן אידן מיט דעם אויבערשטן) אין „והיו לבשר אחד“ — איז דאָ אַ צווייטער ענין אין „והיו לבשר אחד“: די תוצאות וואָס קומען דערפון אַרויס — אַז עס

98) שמואל-א כ, יח.

99) ראה דרושי מחר חודש — סה"מ תקס"ז ע' מח ואילך. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

100) סוכה כט, א. ב"ר פפ"י, ג. זח"א רלו, ב.

101) ישעי' כו, יב.

102) בראשית ב, כד.

103) ראה תו"א ווארא נח, ב ואילך. ובכ"מ.

104) ראה לעיל הערה 97.

5) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

6) קהלת ד, יב.

7) שבת פח, א.

8) בפירושו לשבת שם.

תורה איז אריינגעגעבן געוואָרן אַ כ"ח, אַ קיום וחוזק אין אידן און אין דער גאַנצער בריאה, וכידועי אַז דעמולט איז בטל געוואָרן די גזירה וואָס האָט פאַנגאָדער געטיילט צווישן „עליונים“ און „תחתונים“, און ס'איז געגעבן געוואָרן דער כ"ח צו ממשיך ומגלה זיין אלקות (עליונים) אין דער וועלט, עולם הזה ה- תחתון, תחתון שאין תחתון למטה ממנו¹⁰, ביז אַז דאָס זאָל אינגאַנצן דורכנעמען מציאות העולם בפנימיות, אַז די עניני העולם עצמם זאָלן ווערן אַ חפצא של קדושה¹¹.

ואדרבא: תורה איז געגעבן געוואָרן (בא מתן תורה) דוקא אין עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו (ביז אַז „לא בשמים היא“¹²), ווייל דער עיקר כח ותוקף פון אלקות איז ניכר בגלוי דוקא אין גשמיות העולם הזה, אין דעם תחתון שאין תחתון למטה ממנו, און דוקא דורך עבודת התחתונים ווערט אויפגעטאָן המ- שכת העצמות, ביז אַז דורך אויפהויבן דעם תחתון ביותר ווערט אויפגעהויבן דער גאַנצער „בנין“, אויך די דרגות הכי עליונות, פון סדר השתלשלות¹³:

און די שלימות הגילוי פון דעם כח פון „ירחא תליתאי“ (דער כח פון מ"ת) איז – כ"ח בסיון, ווען מ'האָט די שלי- מות פון דריי מאָל דריי מאָל דריי טעג אין ירחא תליתאי.

ג. וועט מען עס פאַרשטיין לויט דער שייכות מיט פרשת שלח – וועלכע

- 9) תנחומא ווארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.
- 10) תניא פל"ג.
- 11) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. ובכ"מ.
- 12) נצבים ל, ג. וראה ב"מ נט, ב. שבת פט, א.
- 13) ראה תו"א בראשית ד, א. וראה לקו"ש ח"א ע' 33.

מ'האָט געלייענט לעצטן שבת, שמיני מתברך¹⁴ כ"ח סיון (ברוב השנים)¹⁵:

„שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען“ גייט אויף שליחות המרגלים דורך משה רבינו צו גיין באַקוקן די לאַנד בכדי פאַרלייכטערן די כניסה לארץ און כיבוש הארץ¹⁶.

והיות אַז דאָס איז געווען אַ שליחות פון משה רבינו – טאַקע אין אַן אופן פון „שלח לך, אני איני מצוה אותך“, נאָר „לך, לדעתך“¹⁷ – איז דאָס אָבער לדעתו של משה רבינו (און דער אויבערשטער איז מעיד אַז דאָס איז „לדעתך“, דעתו של משה), וואָס ענינו בכלל איז ספירת הדעת¹⁸ – איז פאַרשטאַנדיק, אַז די שליחות (מצד דעתו של משה) האָט זיך זיכער אויסגעפירט, און דאָס האָט ב- פועל פאַרלייכטערט די וועג אַז מ'זאָל דערנאָך קענען אייננעמען און אַריינגיין אין ארץ ישראל ווי דאָס איז געווען דורך יהושע, תלמידו וממלא מקומו של משה¹⁹.

דער ענין אין עבודת השם:

יעדער איד דאַרף „כובש זיין חלקו בעולם אין ארץ הלזו התחתונה און מאַכן דערפון „ארץ ישראל“²⁰, בלשון

- 14) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.
- 15) ולפעמים חל כ"ח סיון בש"פ שלח עצמה. ובשנה זו כ"ח סיון הוא ביום שני בשבוע, שהוא מ,ב"ת שבתא, ולכן יכול להבדיל בו באם לא הבדיל במוצ"ק (פסחים קו, סע"א).
- 16) ראה רמב"ן ר"פ שלח.
- 17) פרש"י שם.
- 18) תניא פמ"ב. וראה לקו"ש ח"ו ע' 247 ואילך.
- 19) ראה בארוכה שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז (לעיל [סה"ש תנש"א ח"ב] ע' 617 ואילך).
- 20) כפתגם הצמח-צדק: „מאך דאָ ארץ ישר- אל“ (אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' תפה).

ית'⁴³, דורך תורה – אסתכל באורייתא וברא עלמא⁴⁵.

ועוד והוא העיקר: פון דעם דיבור בכל ענינים אלו, וועלכער איז פאַרבונדן מיט דיבורו של הקב"ה – איז דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה⁴⁶, ווערט די מעשה של הקב"ה, וואָס די מעשה העיקרית שלו איז – גלייך אַראַפּברענ- גען און מגלה זיין (מיט אַלע פירושים שבדבר) די גאולה האמיתית והשלמה, תיכף ומיד ממש בפשטות.

* * *

[התפללו תפלת ערבית, ולאחרי התפלה המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

יב. נוסף אויף דעם וואָס כ"ח סיון איז אַ המשך צו כ"ז (זך) סיון (כנ"ל ס"א), וואָס דאָס רעדט זיך בעיקר וועגן דער עבודה פון אַ אידן אין וועלט (ביז אין חצי כדור התחתון), איז ער אויך אַ הכנה והקדמה צו דעם יום שלאחריו – כ"ט סיון, ערב ראש חודש (תמוז), וואָס רעדט זיך בעיקר וועגן דער התאחדות פון אַ אידן מיט דעם אויבערשטן (וואָס קומט בכח פון דער עבודה בכ"ח סיון).

דער ענין אין דעם:

בערב ראש חודש ווערט דער אור הלבנה נעלם לגמרי אַלס הכנה צו דעם מולד חדש בראש חודש. ובלשון

95) זח"ב קסא, א"ב.

96) ב"ר פמ"ה, כב. אוה"ת שמות ס"ע ב'תשב ואילך.

97) לאחר התפלה הכריז הגבאי שי' שתהי' כעת הפסקה ואח"כ יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א את הקונטרס והשטרות לצדקה. וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר (בחיור): אנשטאָט מאַכן אַ הפסקה, וועט מען איצטער מאַכן אַ המשך (ביז עס וועלן אַנקומען די קונטרסים). וראה לקמן בהשיחה. המו"ל.

ובפרט אַז מ'האָט דערצו דעם סיוע פון כל עניני העולם – „ברבים היו עמדי“ – אַזוי אַז אַלע עניני העולם זיינען מסייע און פירן צו דער איין און איינציקער מטרה: די גאולה האמיתית והשלמה.

יא. אין דעם אַלעם קומט צו נאָכמער דורך דעם וואָס מ'וועט געבן יעדערן אַ שליחות – מ'מאַכט יעדערן פון די נמצאים כאַן פאַר אַ שליח מצוה לצדקה, דורך געבן אים אַ שטר לצדקה און ער איז דערנאָך מוסיף מדילי',

וגדולה צדקה שמקרבת את ה- גאולה⁴⁷, ביז אַזאָ קירוב וזירוּ אַז עס בלייבט ניט קיין איין רגע פנוי, נאָר גלייך פון אונזער צוזאַמענטרעפן זיך איצטער דאָ – „כאיש אחד בלב אחד“⁴⁸ [ווי דאָס איז געווען שוין בראש חודש סיון, און פון ראש ווערט עס נמשך על ובכל ימי החודש, ועאכו"כ ביום כ"ח בו – דער טאָג וואָס ער איז דער כח פון דעם גאַנצן חודש] – גייט מען אין ארץ הקודש,

ותיכף ומיד, ועוד והוא העיקר – ממש, באופן של ממשות, אָנהויבנדיק פון דעם גילוי פון דעם „חלק אלוהה ממעל“⁴⁹ (און ווי דער אַלטער רבי איז מוסיף⁵⁰): ממש, און דוקא אַלס נשמות בגופים צוזאַמען, ואדרבה – מיט אַ הוספה אין בריאות הגוף און בריאות הנשמה, און אויך – אין בריאות כל העולם כולו, ביז אַז עס ווערט נתגלה ווי דער גאַנצער וועלט ווערט באַשאַפן בכל רגע ורגע מאין ליש פון עצמותו

- 91) ב"ב י, א.
- 92) פרש"י יתרו יט, ב.
- 93) איוב לא, ב.
- 94) בתניא רפ"ב.

בזו אַז תיכף ומיד ווערט אין דעם אָרט דער גילוי פון „מקדש אד' כוננו ידך" – וואָס דאָס קען דאָך כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו מאַנען און אויס-פירן, אַז צום אַלעם ערשטן ווערט דער גילוי פון „מקדש אד' כוננו ידך" אין דעם אָרט („זיבן הונדערט און זיבעציק") וואו ער האָט געלעבט און געטאָן עבו-דתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, דער סך-הכל פון כל עבודתו (כנ"ל).

און דוקא דורך דעם סיום העבודה אין חצי כדור התחתון, ביז אין דעם תחתון תחתון ביותר – „הויבט מען אויף" און מ'איז מגלה דעם גאַנצן בנין פון „מקדש אד' כוננו ידך", ביז אויך דעם גג של הבנין, וואָס „מלך המשיח . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם"⁸² – ווערט דאָס אַלץ „אויפ-געהויבן" (אויפגעטאָן) דורך דער עבודה (הגבהה) פון דעם תחתון ביותר.

והיכף ומיד ממש – „ארו עם עניי שמיא"⁸³ – ווערן אַלע אידן, „בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו"⁸⁴, איבערגע-שטעלט אין ארצנו הקדושה, צוזאַמען מיטן בית המקדש השלישי וואָס מ'האָט דאָ, און מ'נעמט דאָס אַלץ מיט צוזאַמען, צוזאַמען מיט „כספם וזהבם אתם"⁸⁵, די עבודה פון אהבת ה' ויראת ה'⁸⁶, וואָס דאָס איז כולל אַלע מצוות עשה און אַלע מצוות לא תעשה.⁸⁷

י. דער לימוד דערפון:

(82) ילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט.
(83) דניאל ז', יג. סנהדרין צח, א.
(84) בא' י' ט.
(85) ישעי' ס' ט.
(86) ראה תו"א ר"פ וישב.
(87) ראה תניא פ"ד.

שטייענדיק אין אַ זמן ומקום זכאי – בחודש השלישי, און אַ בית משולש, בית תורה תפלה ומעשים טובים (דער „חוט המשולש" פון תורה עבודה וגמילות חסדים), און דעמולט גופא, אין דעם טאָג פון כ"ח סיון – ווען עס שטייט בגלוי דער כח פון גאַנץ חודש השלישי (ג' פעמים ג' פעמים ג'), שענינו: המשכת גילוי אלקות למטה באופן של קיימא –

באָקומט יעדער איד אַ תוספת כח און שטאַרקיט צו מקיים זיין די שליחות פון אונזער דור – וועלכער האָט די שליחות און אַנזאָג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז מ'דאַרף שטיין „עמדו הכן כולכם"⁸⁸ אויף מקבל זיין די גאולה האמיתית והשלימה, ובראשם – משיח צדקנו, דוד מלך ישראל.

און זייענדיק די שליחות פון דעם דור – דער חידוש פון דעם „תלמיד ותיק" בדורנו (וואָס כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש שניתן למשה מסיני) – איז פאַרשטאַנדיק, אַז בשעת אפילו אַ קליין קינד זאָגט בימינו אלה אַז ער האָפט און בעט אַז משיח וועט קומען – איז דאָס אַ חידוש אמיתי אין תורה, ביז אַז דאָס ווערט אַ חלק פון דעם „חידוש תורה" וואָס „מאתי תצא"⁸⁹, פון דעם אויבערשטן אַליין, וואָרום דער אויבער-שטער איז מסכים צו די ווערטער און בקשות פון אידן – „נער ישראל ואוהבהו"⁹⁰, און דער אויבערשטער איז מגלה זיין אהבה בפשטות ממש, באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה – בגלוי למטה מטה, אין עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

(88) אגרות קודש אדמו"ר מהרי"צ ח"ג ע' רעט.
(89) ישעי' נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.
(90) הושע יא, א.

הידוע²¹ – לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

ובכדי דאָס אויספירן בנקל האָט מען די שליחות, ויתורו את ארץ כנען"²², כמבואר דער פירוש אין דעם²³, אַז „ויתורו" איז מלשון „ויתרון ארץ בכל היא"²⁴: דער יתרון ומעלה וואָס איז דאָ דוקא אין ארץ (תחתונים), מער ווי אין שמים און אַלע מדריגות למעלה (כ-ידוע²⁵ אַז דוקא אין ארץ איז דאָ דער כח הצמיחה יש מאין וואָס נעמט זיך מלמעלה פון סדר השתלשלות). ובפרט דורך דער עבודה אין ארץ פון מברר זיין די בירורים למטה, וואָס דורך דעם ווערט אַ יתרון, יתרון האור מן החושך.²⁶

ובשרש העינים²⁷:

ארץ איז ספירת המלכות, וועלכע האָט אין זיך אַ יתרון ומעלה לגבי אַלע ספירות שלמעלה ממנה. און נאָכמער – „ויתרון ארץ בכל היא": מלכות איז כולל אין זיך „כל", ספירת היסוד, וועל-כע איז אין זיך כולל אַלע (כל) ספירות שלפני זה, און דער יתרון איז מלכות ווערט אויפגעטאָן דורך דער המשכה פון „כל" (אַלע ספירות וואָס זיינען נכלל אין ספירת היסוד) אין ארץ (מלכות), אָבער דערנאָך, בשעת דאָס ווערט נמשך אין מלכות, ווערט נתגלה דער יתרון וכח פון מלכות (לגבי אַלע ספירות), „אשת חיל עטרת בעלה"²⁸, אַ יתרון שלא

(21) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא פל"ו. ובכ"מ.
(22) ר"פ שלח.
(23) אוה"ת שלח ע' תמו ואילך.
(24) קהלת ה, ח.
(25) אוה"ת שם. וראה אגה"ק ס"כ (קלב, א ואילך). ובכ"מ.
(26) קהלת ד, יג.
(27) אוה"ת שם.
(28) משלי יב, ד.

בערך מער ווי ס'איז דאָ אין די אַנדערע ספירות (שלמעלה ממלכות), ביז אַז עס ווערט דער „יתרון ארץ בכל היא" – אַז דער „בכל" שטייט בגלוי אין מלכות דוקא, כידיע אַז ענינה של מלכות איז צו אַרויסברענגען יעדער זאָך בגלוי ובש-לימות, און אין אַן אופן של תוקף וקיום (וואָרום דער כח ותוקף פון אלקות ווערט נתגלה דוקא אין און דורך ארץ, און דער בירור פון דעם תחתון ביותר (וואָס נעמט זיך פון מלכות, די ספירה האחרונה און שרש אויף עולמות ב"ע), ביז אַז דאָס הויבט אויף אַלע דרגות שלמעלה, כנ"ל).

און דאָס איז דער פירוש אין „ויתורו את ארץ כנען": דורך דער עבודה פון אַ אידן אין ארץ (כנען) דוקא, איז ער דאָרט מגלה דעם יתרון וואָס איז דאָ אין ארץ, „יתרון ארץ בכל היא", וואָס דאָס גיט דעם כח צו כובש זיין און אַריינגיין אין דעם ארץ און זיך דאָרט באַזעצן באופן של קביעות, ביז מאַכן דאָרט (אין די תחתונים) אַ דירה לו יתברך.

עפ"ז איז פאַרשטאַנדיק די שייכות מיט כ"ח סיון (וועלכער ווערט געבענטש פון שבת פ' שלח) – ווען עס שטייט בגלוי דער כח פון „ירחא תליתא" – דער כח וואָס איז געגעבן געוואָרן באַ מתן תורה צו אויפּטאָן און מגלה זיין דעם יתרון אין ארץ („ויתרון ארץ בכל היא"), וועלכער ערמעגלעכט אַז מ'זאָל דערפון מאַכן אַ דירה פאַרן אויבערשטן.

ד. דערפון האָט מען אַ לימוד מיוחד בדורותינו אלו:

ס'איז ידוע דער פירוש²⁹ אין דעם וואָס כלב האָט געזאָגט (בפ' שלח³⁰)

(29) תו"א ר"פ שמות.
(30) יג, ל.

„עלה נעלה“ (ב' עליות, וע"ד „ואנכי אעלך גם עלה“³¹) – אז דאָס גייט אויף צוויי עליות: די ערשטע עלי' פון גלות מצרים אין ארץ ישראל ובנין בית המקדש, און די צווייטע עלי' פון גלות זה האחרון אין ארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה ובנין ביהמ"ק ה' שלישי (הנצחית); און „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“³² – כשם ווי דער עיקר תכלית המכוון פון גלות מצרים איז בכדי מקבל זיין די תורה בא' מתן תורה (תורה הנגלית³³), „כך כל אריכות הגלות הזה הוא כדי לזכות לגילוי פנימיות התורה שיהי' לע"ל“ (ווי רש"י איז מפרש אויף „ישקני מנשיקות פיהו“³⁴ – „מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי' ומסתר צפונותיה“³⁵).

און וויבאלד אַז עס דאַרף זיין „טועמי' חיים זכו“³⁶ (בסוף אלף הששי, ערב שבת הגאולה³⁷) – דעריבער³⁸ איז געווען דער גילוי פון פנימיות התורה והפצת המעינות חוצה אין (מחצית השני פון) אלף הששי, אָנהויבנדיק דורכן בעש"ט און מגיד (תורת החסידות הכללית), און דערנאָך – באופן פון התלבשות אין חכמה בינה ודעת (תורת חסידות חב"ד) – דורך דעם אַלטן רבי'ן (ובפרט נאָך דער גאולה פון י"ט כסלו,

(31) מקץ מו, ד.

(32) מיכה ז, טו.

(33) תו"א שם.

(34) שה"ש א, ב.

(35) וראה לקו"ש חכ"ב ע' 77 הערה 68. וש"נ.

(36) פע"ח שער השבת רפ"ג. מג"א או"ח סרי"ג

סוסק"א. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. ועוד.

(37) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהרי"צ ח"ב

ע' תקלא. סה"מ השי"ת ע' 245. סי' השיחות תשי"ג

ח"א ע' 254, 256. וש"נ.

(38) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282. ח"כ ע' 173.

בחודש השלישי פון חדשי החורף, ע"ד חודש סיון, דער חודש פון מ"ת, חודש השלישי פון חדשי הקיץ³⁹) און רבותינו נשיאנו ממלאי מקומו – וואָס גילוי תורת החסידות איז די התחלה – באופן של „טעימה“ עכ"פ, אָבער דאָס גיט אַ טעם אין דעם גאַנצן ענין (כפשטות ענין של טעימה) – פון גילוי פנימיות התורה דלע"ל.

וכשם ווי בא' מתן תורה (בירחא תליתאי) איז בכללות געגעבן געוואָרן דעם כח פון „ויתורו את הארץ“, צו איבערמאַכן עולם הזה התחתון, ביז אַז די וועלט זאָל מסייע זיין און מגלה זיין אלקות – אַזוי ווערט עס אויך אויפ-געטאַן דורך דעם גילוי פון פנימיות התורה והפצת המעינות חוצה ובפרט באופן של התלבשות בהשגה (חב"ד) אין שכל האדם, ביז אין שכל פון נה"ב ושכל העולם, וואָס דאָס גיט דעם כח אַז טבע העולם און די ענינים שלמטה זאָלן זיין כלים לאלקות⁴⁰.

ואדרבא: דורך גילוי פנימיות התורה (באלף הששי) קומט צו אַ חידוש לגבי מתן תורה, אַז מ'באַקומט נאָך אַ טיפערן כח צו מגלה זיין אלקות אין עולם, מער ווי ס'איז געווען (בגלוי) בא' מתן תורה (נאָר דאָס גופא איז אויך געגעבן גע-וואָרן בכח ובהעלם בא' מ"ת, ע"ד „כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני“⁴¹): דורך נתינת התורה הנגלית, גליא דאורייתא (וואָס איז געווען בעיקר בא' מ"ת) באַקומט מען

(39) אלא שכלו שייך בעיקר לנסתר דתורה

כו' – לקוטי לוי יצחק אגרות ע' רה. ע' ריו.

(40) „שהטבע ממש יהי' אלקות והענינים של-

מטה יהיו כלים לאלקות“ – סד"ה פדה בשלום

תרפ"ה (ע' פח).

(41) ראה מגילה יט, ב. ועוד.

איז – גילוי אלקות למטה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, אַ דירה לו (לעצמותו) יתברך בתחתונים, וואָס אין אַ דירה שטייט דער עצם ב-גלוי. – וי"ל אַז דאָס איז אויך דער שרש פון וואָרט „גאולה“ און „גולה“ – מלשון גילוי.

ט. ויש לומר, אַז כשם ווי דאָס איז בנוגע צו כללות ענין הגלות וגאולה, אַזוי איז דאָס אויך בנוגע צו דעם מקום פרטי וואו מ'געפינט זיך אין „חצי כדור התחתון“ – אַז היות אַז דאָס (דער „מקדש מעט“⁸⁸) איז דער אַרט וואו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט קובע גע-ווען מקומו, אַלס דער מקור אויף הפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, ווערט דוקא אין און פון דעם אַרט אויפגעטאַן די גאולה און בנין בית המקדש השלישי, „מקדש“⁸⁹ אד' כוננו ידיד⁸⁰,

דאע"פ אַז מקומו איז אין ארץ ה-קודש, אין ירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – איז אָבער וויבאלד אַז דאָס ווערט אויפגעטאַן דורך „מעשינו ועבוד-תינו כל זמן משך זמן הגלות“⁸¹, ובפרט אין סיום פון זמן הגלות דורך דער עבודה פון „יפוצו מעינותיך חוצה“ – האָט מען אין דעם אַרט, און דוקא אין דעם אַרט, די גאַנצע צוגעגרייטקייט צום „מקדש אד' כוננו ידיד“,

(78) יחזקאל יא, טז. מגילה כט, א.

(79) בשלח טו, יז.

(80) וגם לפני זה הרי הוא „מקדש מעט“. ולהעיר מ„התמים“ (חוכרת ב ע' קכו [ק], ב) דברי אחד מזקני חסידי האמיל בימי הצ"צ: מיום שחרב ביהמ"ק וקד"ק עד אשר ירחם השי"ת וישלח לנו גואל צדק. . ויבנה לנו את ירושלים וביהמ"ק עם הקד"ק, הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא ביהמ"ק שלנו וכו'.

(81) תניא רפ"ז.

והגלות, ביז אין דעם תחתון שאין תחתון למטה ממנו – ווערט אויפגעטאַן די גרעסטע עלי' און פון אַלע דרגות און דורות שלפני ושלמעלה זה, כולל אויך פון חצי כדור העליון און פון די דורות נעלים ביותר (דור דיעה של משה רבינו וכו"ב), ביז די עלי' פון דער גאולה האמיתית והשלימה, אַ גאולה פאַר כל העולם כולו (אויך חצי כדור העליון), און פאַר אַלע דורות כולם.

וכידוע אַז דער וואָרט „גאולה“ ווערט אויפגעמאַכט דוקא דורך דעם וואָרט „גולה“ בתוספת אל"ף – ווייל די גאולה ווערט נמשך אין און קומט פון און דורך (דער עבודה פון) אַריינשטעלן דעם אל"ף פון אלופו של עולם אין גלות (גולה)⁷⁶:

און וויבאלד אַז די גאולה קומט דוקא פון דעם מצב הכי תחתון, דערי-בער טוט עס אויך אויף אַז עס זאָל זיין אַ גאולה האמיתית והשלימה, אַ גאולה נצחית שאין אחר' גלות, אויף וועלכע מ'זאָגט „שיר חדש“ לשון זכר⁷⁷ [ניט ווי די גאולות שלפני זה, וועלכע האָבן דערנאָך געהאַט אַ הפסק], וואָרום דוקא דורך דעם וואָס דאָס קומט פון דעם תחתון ביותר, ווערט נתגלה דער אמת ושלימות הענין, אַז דאָס איז אַ דבר של קיימא, און באופן גלוי דוקא – די מעלה פון ספירת המלכות (שענינה גילוי באופן של קיימא, כנ"ל ס"ג), וואָס ווערט נתגלה בשלימות בגאולה האמיתית וה-שלימה ע"י משיח צדקנו (ממלכות בית דוד), כיידוע אַז דער אויפטו פון גאולה

(76) לקו"ת בעהלותך לה, ג. וראה שיחת ש"פ

אחור"ק וש"פ אמור (לעיל [סה"ש תנשא א ח"ב] ע' 504 ואילך. 520 ואילך).

(77) מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר –

פסחים קטז, ב.

האָבן ד' כתלים און אַ גגותקה וכו', נאָר דער זמן ומקום עצמו שטייט באופן של „פרצת“ (ואדרבא: דוקא זמן ומקום למטה טוט אויף שלימות ענין הפריצה כנ"ל). ע"ד ווי עס שטייט אויף ירושלים שליט"א, אַז „פרצת תשב ירושלים“ און צוזאַמען דערמיט „ואני אהי' לה חומת אש סביב“.

און דער אָרט – „770“ גימטריא „פרצת“ – ווערט דער מקור ונתינת כח אויף יפוצו מעינותיך חוצה בכל העולם כולו, באופן אַז מ'טוט אויף דעם „פרצת“ און דעם יפוצו מעינותיך אין „חוצה“, ביז אין חוצה שאין חוצה ממנה, אזוי אַז מ'איז דאָרט מגלה דעם „יתרון ארץ בכל היא“.

ולהוסיף: דער סך-הכל ושלימות⁷¹ פון די שבעים (70) שנה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷² איז געווען דוקא אין „חצי אכדור התחתון“, אין „770“, וואו ער איז אָנגעקומען און געלעבט במשך די עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דיין; און דאָס גיט דערנאָך דעם כח צו דעם דור השביעי שלאחרי זה (כנגד ספירת המלכות) – עס זאָל זיין די שלימות הגילוי פון שבעים (עשר פעמים שבעה) צוזאַמען מיט שבע מאות (מאה פעמים שבעה) = 770, ושלימות הגילוי פון „יתרון ארץ (מלכות) בכל (יסוד⁷³) היא“.

(70) זכר' ב, ח.

(71) כידוע שבעת הסתלקות הצדיק נעשה ה- עלי' של „כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו“ (אגה"ק ביאור לסי' ז"ך), ונמשך ומתגלה ומאיר מלמעלה למטה (שם סי' כ"ח).

(72) שנוולד בליובאוויטש בשנת תר"ם (י"ב תמוז), ונסתלק בניו-יאָרק ושם מ"כ, בחצי כדור התחתון, בשנת תשי" (י"ד שבט).

(73) יודוע שכ"ק מו"ח אדמו"ר הוא כנגד ספירת היסוד (ושמו (הראשון) יוסף, שהוא מדת היסוד),

וע"פ המדובר לעיל איז מובן, אַז דער ענין קומט אַרויס בגילוי ביום כ"ח סיון, וועלכער איז מגלה דעם כח פון דעם חודש – „ירחא תליתאי“, און דעם כח פון „אוריאל תליתאי“, און דעם כח של „תליתאי“ פאַרבונדן מיט מתן תורה (ווי רב נסים גאון⁷⁴ רעכנט אויס), ובכללות – דער כח פון מלכות, „ויתרון ארץ בכל היא“, וואָס איז מגלה „כל“ בשלימות ובאופן של קיימא (שלש פעמים שלש פעמים שלש)⁷⁵, און דוקא אין גשמיות העולם, באופן של ממש (ממשות).

ה. ע"פ הנ"ל איז פאַרשטאַנדיק די שליחות („שלח לך“) פון דעם דור:

אע"פ וואָס מ'געפינט זיך אין עוה"ז התחתון אין גלות, אין גלות זה האחרון, און דאָרטן גופא – אין חצי כדור התחתון [דער מקום פון רוב מנין ובנין פון אידן בזמננו] – איז אדרבא: דוקא פון און אין דעם מצב ומקום התחתון

לאחרי החמש מדות כנגד החמשה נשיאים שלפניו – ראה ס' השיחות תש"ה ע' 60. ועוד. וי"ל שכל דורנו האנשים נשים וטף הוא ספירת המלכות.

(74) וע"ד הרמז יש לומר, ש„נסים“ מורה על גילוי הנסים בעולם [וכנראה במיוחד בשנים אלו – שנת תש"ז ר"ת תהא שנת נסים, ושנת תנש"א ר"ת תהא שנת אראנו נפלאות, כמדובר כמ"פ], כולל גם – הנסים המלוּבשים בטבע (ראה מכתבי חודש ניסן ש.ז. נדפסו לקמן [סה"ש תנש"א ח"ב] ע' 894 ואילך), „גאון“ מרמז על גילוי שלימות התורה, כידוע מהטעמים לקריאת שם גאון, כי גאון הוא בגימטריא ששים, שמורה על בקיאותו בששים מסכתות (ראה הקדמת המאירי לאבות). וי"ל שלכן, דוקא ר' נסים גאון מבאר הפרטים בקשר התורה לענין תליתאי, שמורה על הקיום (חוט המשולש) שנעשה ע"י מ"ת, כנ"ל ס"א.

(75) ראה לקמן סי"ג.

בעיקר דעם כח צו מגלה זיין גליא דקוב"ה און גליא דישראל⁴², און דורך דעם אויך – גליא דאלקות אין עולם: דורך גילוי סתים דאורייתא באקומט מען דעם כח צו מגלה זיין סתים דקוב"ה און סתים דישראל⁴², און דורך דעם – סתים דאלקות בעולם, די דרגות הכי נעלות פון אלקות וואָס זיינען באַהאַלטן אין ארץ („ויתרון ארץ בכל היא“), ביז דער כח העצמות וואָס איז דאָ אין עולם הזה הגשמי דוקא (וואָס „הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין כו"ו)⁴³.

ה. דער ענין (אַז גילוי תורת החסי- דות גיט דעם כח צו מגלה זיין אלקות אין עולם וביתר שאת וביתר עוז) איז אונטערשטראַכן אין דעם לשון⁴⁴, „יפוצו מעינותיך חוצה“⁴⁵:

מ'האָט גערעדט מערערע מאָל, אַז יעדערער פון די דריי ווערטער גיט אַרויס אַ גאַנצן ענין וביאור אין תוכן העבודה, און זייענדיק לשונות אין תורה⁴⁴, באַדייט יעדער לשון די אמיתית ושלימות פון תוכן לשון זה: „יפוצו“ ב- אמיתית ובשלימות, „מעינותיך“ באמיתית ובשלימות, אין „חוצה“ באמיתית וב- שלימות⁴⁶.

וואָס הייסט „חוצה“ בשלימות – לכ- אורה איז „חוצה“ פונקט פאַרקערט פון שלימות (וואָס איז נאָר אין פנים, אין קדושה און אלקות)!!

(42) ראה לקמן סי"ג.

(43) אגה"ק ס"כ (קכט, ריש ע"ב).

(44) משלי טז, ה.

(45) כמענה המשיח על שאלת הבעש"ט „אימתי

אתי מר“: בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה (אגה"ק הבעש"ט הידועה – כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ).

(46) נתבאר בשיחת ש"פ שלה, כ"ח סיון תשמ"ו

– „קובץ כ"ח סיון יובל שנים“ ע' 38. לקו"ש חל"ג ע' 274.

איז דער ביאור אין דעם: וויבאַלד אַז „חוצה“ איז אַ לשון בתורת אמת, באַווייזט עס אויף אמיתית הענין פון „חוצה“ (כנ"ל) – וואָס באמיתית הענינים איז ניטאָ קיין „חויז“ פון דעם אוי- בערשטן ח"ו (כמ"ש „אין עוד מלבדו“⁴⁷, „אין עוד“⁴⁸): און דאָס וואָס עס שטייט אין תורה דער לשון „חוצה“ מיינט דאָס דער אמת פון דער „חוצה“ – ווי „חוצה“ איז מגלה אלקות, ואדרבא: דוקא אין און דורך דעם חויז (תחתונים בהסתר אורו ית"ו)⁴⁹ איז ניכר בגלוי ובשלימות ובתכלית השלימות דער אמת פון אלקות, אַז „אין עוד (מלבדו)“ אפילו אין „חוצה“ [וע"ד די מעלה פון נסים ה- מלוּבשים בטבעע⁵⁰].

און דער כח אויף דאָס מגלה זיין אין „חוצה“ איז – דורך „יפוצו מעינותיך“, די הפצה פון די מעינות פון פנימיות התורה, באמיתית ובשלימות, באופן אַז עס ווערט נתגלה דער יתרון וכח נעלה אין „חוצה“, אַז דאָס איז מסייע און מגלה אלקות, ואדרבא – באופן נעלה יותר ווי אין „פנים“.

ו. ויש לומר אַז דער כח אויף דעם איז געקומען פון דעם מאסר וגאולה פון דעם אַלטן רבי'ן ביי"ט כסלו (בחודש השלישי), כידוע (בשיחות רבותינו נשיאינו)⁵¹ אַז דעמולט האָט זיך אָנגע- הויבן דער עיקר ענין פון „יפוצו מעינ- תיך חוצה“:

בקשר מיט זיין גאולה שרייבט דער

(47) ואתחנן ז, לה.

(48) שם, לט.

(49) תניא פל"ו.

(50) ראה ד"ה כימי צאתך תשל"ח – „קובץ כ"ח

סיון יובל שנים“ ע' 97 ואילך.

(51) ראה ס' השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

אלטער רבי⁵²: „כשקריתי בספר תהלים בפסוק⁵³ פדה בשלום נפשי . יצאתי בשלום” וואָס דערפאַר איז באַ חסידים אָנגענומען דער ניגון פון „פדה בשלום נפשי” בקשר מיט דער גאולה.

ווי אַינער פון די ביאורים אין דער שייכות פון „פדה בשלום נפשי” מיט דער גאולה והתחלה פון דעם עיקר פון הפצת המעינות חוצה: נאָך „פדה בשלום נפשי” שטייט⁵³ „כי ברבים היו עמדיי”. וואָס דאָס באַווייזט אויף כללות הענין, אַז דער „רבים” און „רשות הרבים” פון דער גאַנצער וועלט (עלמא דפרודא) ווערט אין אַ מצב פון „היו עמדיי”⁵⁴, אַז ניט נאָר וואָס מ'דאַרף ניט האַרעווען און עכ"פּ עפעס טאָן אַז דער „רבים” זאָל ניט שטערן, נאָר אדרבא: דער „רבים” שטייט „עמדיי”, ביז אַז דאָס איז מסייע, נאָכמער מסייע צו דעם „רשות היחיד” ליחידו של עולם, אַז דאָס זאָל זיין בתכלית השלימות ובתכלית האמיתיות (כנ"ל).

און דעריבער טוט דאָס אויף „פדה בשלום נפשי”, אַז די פדי' (וגאולה) איז בדרך שלום (בלי קיין מלחמה), וע"ד ווי ס'איז געווען בימי שלמה, אַז אַלע פעל-קער זיינען בטל געוואָרן לגבי שלמה (אַ קיין מלחמה), ביז אַז זיי האָבן אים מסייע געווען („עמדיי”), און דערפאַר ווערט ער אָנגערופן בשם שלמה ווייל שלום⁵⁵ ה'י' בימי⁵⁶. ביז אַז דאָס „פדה בשלום נפשי” גייט אויף תכלית ה-

52 אגרות קדוש שלו סל"ח. וש"נ.

53 תהלים נה, יט.

54 כדברי חז"ל עה"פ, שגם אנשי אבשלום התפללו בעד דוד (ירושלמי סוטה פ"א סה"ח).

55 דה"א כב, ט.

56 ושייך גם לשלמה מלשון שלימות, ש-שלימות גילוי אלקות היא דוקא כשזו באופן של „שלום” עיי"ז ש, רבים היו עמדיי.

שלימות אין שלום, אַז די וואָס זיינען פריער געווען מנגדים „נעשים אוהבים גמורים”, ווי ס'וועט זיין בשלימות ב-גאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש⁵⁷, אַז אהפוך אל עמים (לשון רבים) שפה ברורה גוי לעבדו שכם אפד" (ווי דער מיטעלער רבי איז מבאר⁵⁸).

ז. אין דער שלשלת פון „יפוצו מעינותיך חוצה” עצמה (דורך רבותינו נשיאנו) זיינען געווען כמה דרגות ושלבים – במשך השבעה-תשעה דורות פון דעם בעש"ט און דעם אַלטן רבי'ן ביז דורנו זה:

נאָכדעם אַלטן רבי'ן (וועלכער האָט געלעבט אין ליאַזנאָ⁵⁹ און דערנאָך אין ליאַדי⁶⁰) זיינען רבותינו נשיאנו גע-ווען כמה דורות אין ליובאוויטש⁶¹. און דערנאָך (בדור השביעי פון בעש"ט) – האָט מען זיך איבערגעקליבן אין ראַסטאַוו⁶², און דערנאָך – לענינ-גראַד⁶³ (אַדער פעטערבורג, ווי עס האָט אַמאָל געהייסן⁶⁴), ולאחרי זה – אין

57 צפני"ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א וספ"ב.

58 שערי תשובה ד"ה פדה בשלום נפשי פי"א.

59 משנת תקכ"ז „שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבינו” – בהקדמת „היום יום”.

60 מ"א מנחם אב תקס"א עד ערב שבת מברכין אלול תקע"ב (שם).

61 ק"ג שנים – מח"י אלול תקע"ג (שאו קבע אדהאמ"צ דירתו בעיר ליובאוויטש) עד י"ז מרחשון תרע"ו (כשעזב אדמו"ר מהורש"ב ליובאוויטש והעתיק מושבו לעיר רוסטוב ע"ג דאן) – שם.

62 בשנת תרע"ו (כבהערה הקודמת).

63 משנת תרפ"ד עד לאחרי מאסר וגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר בשנת תרפ"ז, שאז העתיק מושבו למושבה מאלאחאָוואָ – סמוכה למאָסקוואָ (שם).

64 ובימים אלה יש שקו"ט להחזיר שמו ל-פעטערבורג. ראה שיחת ש"פ קרח, ג' תמוז (לקמן [סה"ש תנש"ח ח"ב] ע' 658).

פולין⁶⁵, ביז – דער לעצטער שלב – ווען מ'איז אָנגעקומען אין ארצות ה-ברית⁶⁶, אין „חצי כדור התחתון”, און דאָרט גופא בכמה מקומות, ביז מ'איז אָנגעקומען אין דעם אָרט און בנין וואו מ'געפינט זיך איצטער, ביהכנ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש – אין „770” (ווי עס ווערט אָנגערופן).

זעט מען בפועל, אַז אע"פּ וואָס בכל דורות ומקומות אלו איז געווען התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה – איז דוקא אין „חצי כדור התחתון”, וואו מתן תורה איז ניט געווען (בגלוי)⁶⁷ – גע-וואָרן די התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז, מער ווי אין די דורות ומקומות שלפני זה, ביז באופן אַז דאָס דערגרייכט אין חוצה שאין חוצה ממנה – ווי מ'זעט בפשטות⁶⁸.

און דער טעם לזה איז – כנ"ל בנוגע צו דעם גילוי פון מ"ת דוקא למטה – ווייל דוקא אין דעם תחתון ביותר ווערט

65 באסרו חג סוכות תרפ"ח נסע מרוסיה ו-התיישב בריגא, לטביא. בשנת תרצ"ד העתיק מושבו לעיר וואַרשאָ, פולין. ובשנת תרצ"ו – העתיק את מושבו לעיר אַטוואָצק (שם), עד שהעתיק משם בחודש אלול תרצ"ט, עד שהגיע לריגא בה' טבת ת"ש. ובחודש אדר ראשון יצא משם (לשטאָקאָלם) בדרכו לארצות הברית והגיע לשם בט' אדר שני ה'ש"ת (ראה מבוא לאגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה).

66 בט' אדר שני ה'ש"ת (כבהערה הקודמת). ובכ"ח סיון תש"א הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית ניע – יבחל"ח. המו"ל.

67 מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – נדפס בשה"מ תשי"ז ע' 232 ואילך. וראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' שלא. אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קסא. ועוד.

68 ראה גם ה„פתח דבר” ל„קובץ כ"ח סיון יובל שנים”.

נתגלה דער „יתרון ארץ בכל היא”, ועד"ז איז פאַרשטאַנדיק לאַחרי מתן תורה עצמו, אַז דוקא אין דעם „חצי כדור התחתון”, וואו מ"ת איז ניט געווען בגלוי, ווערט די שלימות ההתגלות פון דעם „יתרון ארץ בכל היא”, די שלימות גילוי התורה ופנימיות התורה באופן פון יפוצו מעינותיך חוצה.

ווי ס'איז מרומז אויך אין דעם מספר הכתובת פון דעם בנין (דער מרכז פון ליובאוויטש בחצי כדור התחתון, פון וואָנעט אורה יוצאה לכל העולם כולו בהפצת המעינות חוצה) – 770, כידוע אַז 770 איז די גימטריא פון „פרצת” (ווי אידן האָבן מפרסם געווען).

ויש לומר השייכות: מספר שבעה באַווייזט אויף דער שלימות פון שבעת ימי ההיקף, שבעה מדות – די השפעה אין אַלע דרגות (פון חסד ביז מלכות). און די שלימות פון שבעה איז – מאה פעמים שבעה (700) צוזאַמען מיט עשר פעמים שבעה (70), וואָס צוזאַמען ווערט דאָס – 770. און דעריבער איז דאָס בגימטריא „פרצת” – ווייל די שלימות פון „פרצת”, די פריצה פון אַלע הגבלות פון זמן ומקום „ופרצת ימה וקדמה וצ-פונה ונגבה”⁶⁹) – ביז באופן פון „פרצת” בתוך „פרצת” – ווערט (ניט דורך אַרויסגיין פון זמן ומקום, נאָר אדרבא – דוקא אין און דורך שלימות הזמן (והמקום) – 770, די שלימות פון מספר שבעה (זיבן הונדערט און זיבעציג).

דאָס הייסט, אַז צוזאַמען דערמיט וואָס מ'האָט די פריצה שלמעלה ממדידה והגבלה („פרצת”) – האָט מען אויך דעם מקום וזמן, ווי דער דין איז בפשטות אַז דער מקום ובנין דאָרף

69 ויצא כה, יד.